

Posudek oponenta disertační práce

Jméno doktorandky: Mgr. Kristina Blažková

Téma a rozsah práce: Teorie soudcovského rozhodování se zřetelem k praxi českých soudů, 195 normostran

Datum odevzdání práce: 24. září 2021

Kristina Blažková napsala velmi vydařenou disertační práci, empiricky zkoumající 35 rozhodnutí rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu (NSS), obsahujících odlišné stanovisko, a konfrontující je s hypotézou, podle které „rozdíly v soudcovské filozofii členů rozšířeného senátu jsou převažujícím důvodem právních sporů v rámci rozšířeného senátu, které jsou pak promítnuty i do odlišných stanovisek“. Vedle analýzy argumentace v těchto rozhodnutích a odlišných stanoviscích provedla doktorandka i hloubkové rozhovory se současnými a některými bývalými členy rozšířeného senátu, což jí umožnilo charakterizovat soudcovskou filozofii devíti osobností NSS. Hypotézu považuji empirickým výzkumem za potvrzenou. Práce nadto přináší celou řadu zajímavých poznatků jak o soudcovské filozofii a interpretaci práva, tak o proběhlých zahraničních výzkumech a o fungování NSS a práci a myšlenkách jeho výrazných osobností. Rozhodně doporučuji práci k obhajobě a k publikaci jako monografii.

Za nejzdařilejší považuji teoretickou část práce, prokazující výbornou orientaci doktorandky v teorii práva, schopnost propojovat teoretické poznatky s právní praxí a vhodně si stanovit pole vlastního bádání a osvětlit jeho návaznost na výsledky dosavadního, zvláště zahraničního bádání. Rekapitulace výsledků práce zahraničních teoretiků i empiriků je mimořádně výstižná a velmi dobře komentovaná. Zajímavý mi připadá zdůrazněný rozdíl mezi právním pragmatismem zaměřeným na účelnost a právním substancialismem zaměřeným na spravedlnost; moje první otázka směřuje k tomu, zda lze tyto dvě pozice dobře odlišit, nebo zda spíše hodně nepřekrývají. Každopádně typologie těchto dvou soudcovských filozofií společně s třetí, právním formalismem zdůrazňujícím právní jistotu, je v doktorandčině podání velmi dobrým klíčem k přemýšlení nad vlastním přístupem k právu.

Empirická část je velmi dobře ohraničená a z analýzy odůvodnění a disentů rozhodnutí rozšířeného senátu i z hloubkových rozhovorů s jeho členy získala doktorandka mnoho velmi cenných poznatků. Mám lehké pochybnosti, jestli se kategorie případů dotváření práva, užívání interpretačních metod a obecný přístup k právu poněkud nepřekrývají, a zda nevedou ke stále stejným skupinám soudců na té či oné straně (především formalisti versus pragmatici, případně jejich škála); i toto by bylo dobré okomentovat v rámci obhajoby.

Velmi povedená je i kapitola charakterizující soudcovskou filozofii jednotlivých členů rozšířeného senátu, je to mimo jiné jeden z nejcennějších vhladů do práce a rozhodovací činnosti NSS, s nímž jsem se dosud setkal. Připadá mi ale, že měla být završená přehlednou statistikou, jak často který soudce končí se svým disentem či příslušností k většině na formalistické či pragmatické straně a zda to koreluje s doktorandčíným řazením konkrétního soudce k té či oné soudcovské filozofii.

Mám několik drobných připomínek či otázek k této části:

1. Říká-li Karel Šimka, že upřednostňuje právní jistotu (str. 107), a přitom je nejaktivističtější soudcem rozšířeného senátu (str. 109), znamená to, že se mýlí v sebehodnocení, nebo to má jiné vysvětlení?
2. Hodnocení soudců podle kritérií Lindquist a Crosse by mohlo být explicitněji provedeno, aby bylo jasnější, kvůli kterým kritériím je daný soudce konkrétně řazen.
3. Věty „Jaroslav Vlašín a Jakub Camrda za své působení v rozšířeném senátu vykazovali vysokou míru nesouhlasu s většinovým rozhodováním. Jejich vysokou míru nesouhlasu lze dokonce považovat za jeden z důvodů, pro který rozšířený senát opustili.“ na str. 122 znamenají, že z tohoto důvodu byli odvoláni?

Mám za to, že vyhodnocení empirické analýzy a závěr (kapitoly 4.5 a 5) mohly být propracovanější, zejména v tom ohledu, že by konkrétní podřazení jednotlivých soudců k jednotlivým soudcovským filozofiím a k typům podle Lindquist a Crosse bylo konfrontováno se statistikou, jak často vystupují na té či oné straně v rámci hodnotových sporů v rozšířeném senátu NSS. Toto (byť třeba stručné) dotažení doporučuji provést v rámci publikace disertační práce jako monografie. Přes tuto drobnou výhradu považuji empirickou část, jakož i celou disertaci, za vynikající a přinášející řadu důležitých poznatků.

Dospívám tedy k závěru, že předložená disertační práce splňuje požadavky kladené na tento typ kvalifikační práce, a doporučuji ji k obhajobě.

V Praze dne 11. ledna 2022

Prof. JUDr. PhDr. Jan Wintr, Ph.D.